



**KLAGANDE**

BlueOrbis AB, 556858-4576

Ombud: Advokat Catrin Karlsson Westergren  
Advokatfirman Wåhlin  
Östra Hamngatan 5  
411 10 Göteborg

**MOTPART**

Göteborg Energi AB, 556362-6794  
Box 53  
401 20 Göteborg

**ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 22 augusti 2018 i mål  
nr 6906-18, se bilaga A

**SAKEN**

Offentlig upphandling

---

**KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE**

Kammarrätten meddelar prövningstillstånd.

Kammarrätten upphäver förvaltningsrättens dom och visar målet åter till förvaltningsrätten för ny prövning i enlighet med vad som anges under skälen för avgörandet.

---

**YRKANDEN M.M.**

*BlueOrbis AB* (BlueOrbis) yrkar, såvitt nu är ifråga, att kammarrätten ska undanröja förvaltningsrättens dom och återförvisa målet till förvaltningsrätten för ny prövning. BlueOrbis anför följande. Målet anhängiggjordes vid förvaltningsrätten den 13 juni 2018 genom att bolaget

ansökte om överprövning. Den 20 juni 2018 kom Göteborg Energi in med ett yttrande, förvaltningsrättens aktbilaga 12. Av förvaltningsrättens dagboksblad framgår att en underrättelse som gav BlueOrbis tillfälle att yttra sig över aktuell aktbilaga ska ha översänts till ombudet den 21 juni 2018. BlueOrbis kom inte in med något yttrande eftersom bolagets ombud aldrig fick del av den aktuella aktbilagan från förvaltningsrätten. Av förvaltningsrättens dagboksblad framgår vidare att Göteborg Energi den 10 juli 2018 kom in med kompletterande handlingar bestående av en dom från Mark- och Miljödomstolen, förvaltningsrättens aktbilaga 15. Domen rör individuella förhållanden som är hänförliga till den entreprenad som har upphandlats och innehåller därför relevanta sakuppgifter. Av förvaltningsrättens dagboksblad framgår att domen inte kommunicerades BlueOrbis, vilket även har bekräftats av förvaltningsrätten. När förvaltningsrätten meddelade dom hade BlueOrbis alltså inte fått ta del av eller fått tillfälle att yttra sig över relevanta handlingar i målet.

Det är även ostridigt att upphandlingens värde överstiger tröskelvärdet för direktupphandlingar och att Göteborg Energi har genomfört upphandlingen utan föregående annonsering. Någon synnerlig brådska har inte förelegat och den tidsutdräkt som varit före det att de aktuella arbetena har påbörjats beror på Göteborg Energis bristande planering. Det ingångna avtalet ska därför förklaras ogiltigt.

### **SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE**

Kammarrätten konstaterar inledningsvis att förvaltningsrättens bedömning att det varit tillåtet med direktupphandling på grund av synnerlig brådska är grundad på att BlueOrbis inte bemött argumenten från Göteborg Energi och att det inte finns något som talar emot att det förhåller sig på det sätt som Göteborg Energi har uppgett. Frågan om målet ska visas åter till förvaltningsrätten ska därför bedömas mot att det varit helt avgörande för utgången i målet att BlueOrbis inte yttrat sig över relevanta handlingar.

BlueOrbis har gjort gällande att Göteborg Energis yttrande, som innehåller argumentation om varför det varit fråga om synnerlig brådska, inte har kommit bolaget tillhanda och att bolaget därmed inte kunnat yttra sig över detta i förvaltningsrätten. Det finns inte anledning att ifrågasätta denna uppgift, särskilt inte då BlueOrbis i kammarrätten invänt i sak mot uppgifterna i Göteborg Energis yttrande. Med den ovan angivna utgångspunkten kan det redan här konstateras att förvaltningsrätten borde ha förvissat sig om att ombudet fått del av underrättelsen den 21 juni 2018.

Det framgår vidare av utredningen att BlueOrbis inte har beretts tillfälle att yttra sig över den dom från Mark- och miljödomstolen som Göteborg Energi tillfört målet den 10 juli 2018 och som har betydelse för bedömningen av om synnerlig brådska förelegat.

Kammarrätterna anser att de angivna bristerna i förvaltningsrättens handläggning är sådana att den överklagade domen ska upphävas och målet visas åter till förvaltningsrätten för ny handläggning.

---

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Niclas Falkendal

Viktoria Sjögren Samuelsson

Eva Bertelsen  
referent

/Emelie Herou



**FÖRVALTNINGSRÄTTEN  
I GÖTEBORG**

Avd. 3

**DOM**

2018-08-22

Meddelad i Göteborg

Mål nr

6906-18

**SÖKANDE**

BlueOrbis AB, 556858-4576

Ombud:

Advokaten Catrin Karlsson Westergren

Advokatfirman Wåhlin AB

Östra Hamngatan 5

411 10 Göteborg

**MOTPART**

Göteborg Energi AB, 556362-6794

Box 53

401 20 Göteborg

**SAKEN**

Överprövning enligt lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna, förkortad LUF

---

**FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 559341

**Postadress**  
Box 53197  
400 15 Göteborg

**Besöksadress**  
Sten Sturegatan 14

**Telefon**  
031 - 732 70 00  
**E-post:** [forvaltningsrattenigoteborg@dom.se](mailto:forvaltningsrattenigoteborg@dom.se)  
[www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se](http://www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se)

**Telefax**  
031 - 711 78 59

**Expeditionstid**  
måndag–fredag  
08:00–16:00

**VAD MÅLET GÄLLER**

Det förvaltningsrätten ska pröva i detta mål är om Göteborg Energi AB (Göteborg Energi) har genomfört en otillåten direktupphandling avseende Förlängning av kylvattenledning Rosenlund.

**BAKGRUND**

Göteborg Energi har genomfört en direktupphandling av förlängning av kylvattenledning. Avtal ingicks den 23 januari 2018 med Göteborgs Dykeriteknik AB.

**YRKANDEN M.M.**

*BlueOrbis AB* (BlueOrbis) ansöker om överprövning och yrkar såvitt nu är av intresse att förvaltningsrätten ska besluta att det ingångna avtalet är ogiltigt. BlueOrbis anför i huvudsak följande. Göteborg Energi har upphandlat en totalentreprenad utan föregående annonsering. Entreprenaden överstiger tröskelvärdena för direktupphandling. Avtalet är därmed ogiltigt eftersom det inte har varit tillåtet för Göteborg Energi att direktupphandla. Entreprenaden är planerad sedan lång tid tillbaka enligt ett samrådsunderlag som är daterat den 24 oktober 2013, varför det inte har varit fråga om synnerlig brådska. Den dom som ligger till grund för entreprenaden meddelades vidare av Mark- och miljööverdomstolen den 12 juni 2014, mål nr M 4155-13, vilket även talar emot att det har förelegat synnerlig brådska. Inköpsordern är daterad den 22 december 2017. Göteborg Energi har således väntat tre år och sex månader med att upphandla entreprenaden och under denna tid hade man hunnit genomföra ett korrekt upphandlingsförfarande.

*Göteborg Energi* anser att ansökan ska avslås och anför bl.a. följande. Den aktuella entreprenaden har genomförts som ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering på grund av synnerlig brådska som beror på omständigheter som inte kan tillskrivas eller förutses av *Göteborg Energi*. Utöver att det inte har varit möjligt att hålla de tidsfrister som gäller vid öppet och selektivt förfarande eller förhandlat förfarande med föregående annonsering har anskaffningen varit absolut nödvändig. Det är således fråga om en tillåten direktupphandling. Det är inte rätt dom som *BlueOrbis* hänvisar till utan den dom som behövdes för att arbetet skulle kunna påbörjas meddelades av mark- och miljödomstolen den 11 juli 2017 och vann laga kraft den 1 augusti 2017, mål nr M 2675-16. Utifrån det domslutet har det varit nödvändigt för *Göteborg Energi* att förlägga de aktuella arbetena till vintertid och utföra dem senast den 31 mars 2018, vilket *Göteborg Energi* också angav i sin ansökan om miljötillstånd. Arbetet behövde även vara färdigställt till den 31 mars 2018 för att undvika ledningsomläggning och därmed avbrott i fjärrkylproduktionen under en period när fjärrkylaleveranserna är som störst. Ett sådant avbrott hade lett till betydande leveranspåverkan och kundstörningar. Totalentreprenaden behövde vidare samordnas med två andra entreprenader, dels anläggandet av en ny pir (Nocken) och dels anläggandet av ett underjordiskt p-garage på Skeppsbron. Båda dessa entreprenader ska utföras i omedelbar närhet till kylvattenledningen och byggnationen av piren är anledningen till att utloppsledningen behövde förlängas. *Göteborg Energi* fick först i november 2017 del av detaljprojekteringen för de två entreprenaderna och kunde då konstatera att utloppsledningen kunde förlängas som planerat utan risk för att senare behöva flyttas. Eftersom entreprenaden behövde vara färdigställd senast den 31 mars 2018 uppstod därmed synnerlig brådska. Då färdigställandet av entreprenaden varit absolut nödvändigt har det förelegat synnerliga skäl som ger rätt att direktupphandla. För det fall avtalet skulle ogiltigförklaras är det inte möjligt för parterna att låta några prestationer återgå eftersom entreprenaden redan är färdigställd.

**SKÅLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE**

Förvaltningsrättens prövning är en kontroll av om det finns skäl att ingripa mot upphandlingen på grund av att den upphandlande enheten har brutit mot principerna för upphandling eller någon annan bestämmelse i LUF. I mål om överprövning av en upphandling gäller som huvudprincip att den part som påstår att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange grunderna för sin talan. Domstolens prövning bör begränsas till de grunder som parten åberopar.

Frågan i målet är om den direktupphandling av Förlängning av kylvattenledning Rosenlund som Göteborgs Energi har genomfört har varit tillåten eller inte.

Det synes vara ostridigt mellan parterna att upphandlingens värde överstiger tröskelvärdet. För att en sådan direktupphandling ändå ska vara tillåten krävs att förutsättningarna för förhandlat förfarande utan föregående annonsering enligt 6 kap. 5-12 §§ LUF är uppfyllda eller att det finns synnerliga skäl (19 kap. 7 § 3 stycket LUF).

Göteborg Energi har anfört att direktupphandlingen är tillåten då det varit fråga om synnerlig brådska och anskaffningen varit absolut nödvändig.

En upphandlande enhet får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det, på grund av synnerlig brådska som beror på omständigheter som inte kan tillskrivas och inte har kunnat förutses av enheten, är omöjligt att hålla de tidsfrister som gäller vid öppet och selektivt förfarande eller vid förhandlat förfarande med föregående annonsering, och anskaffningen är absolut nödvändig (6 kap. 8 § LUF).

BlueOrbis har inte bemött de uppgifter som Göteborg Energi har angett om att den dom som legat till grund för den aktuella entreprenaden meddelades i juli 2017, att arbetet inte kunde påbörjas förrän i november 2017 och att arbetet behövde vara färdigställt innan den 31 mars 2018. Istället har BlueOrbis inkommit med fakturor och dylikt för att påvisa att värdet på entreprenaden överstiger tröskelvärdet. Att värdet överstiger tröskelvärdet synes dock som ovan nämnts vara ostridigt mellan parterna.

Då BlueOrbis inte har bemött argumenten från Göteborg Energi och då det inte finns något som talar emot att det förhåller sig på det sätt som Göteborgs Energi har uppgett anser förvaltningsrätten att den aktuella direktupphandlingen får anses ha varit tillåten med hänsyn till synnerlig brådska som inte beror på omständigheter som kan tillskrivas eller har kunnat förutses av Göteborgs Energi. Anskaffningen får även anses ha varit absolut nödvändig. Det saknas därmed enligt förvaltningsrättens bedömning skäl att ingripa mot upphandlingen varför ansökan om överprövning ska avslås.

**HUR MAN ÖVERKLAGAR**, se bilaga 1 (DV 3109/1 B LOU)

Kristian Karlemon  
Rådman

Föredragande i målet har varit Lena Rehnberg





## HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens avgörande ska skriva till Kammarrätten i Göteborg. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.** Adressen till förvaltningsrätten framgår av avgörandet.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av avgörandet. Om avgörandet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när det kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag som avgörandet meddelades. För offentlig part räknas tiden för överklagande alltid från den dag avgörandet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

### Prövningstillstånd i kammarrätten

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

### Överklagandets innehåll

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person- eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Även adress och telefonnummer till arbetsplatsen ska anges, samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning.

Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges.

Om samtliga ovan nämnda person- eller adressuppgifter har lämnats tidigare i målet och fortfarande är aktuella behöver de inte uppges igen. Om någon uppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. uppgift om det avgörande som överklagas – förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för avgörandet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens avgörande som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

*Forts. nästa sida*

## **Avtal före laga kraft i vissa mål**

I vissa mål får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättsens avgörande har löpt ut. Detta gäller mål om överprövning enligt

- lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
- lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster,
- lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet,
- lagen (2016:1147) om upphandling av koncessioner,
- lagen (2016:1145) om offentlig upphandling, eller
- lagen (2016:1146) om upphandling inom försörjningssektorerna

I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättsens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan fyra förstnämnda lagarna och i 20 kapitlet i de två sistnämnda lagarna.

## **Ytterligare information**

Behöver ni fler upplysningar om hur man överklagar kan ni vända er till förvaltningsrätten.

## HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten.*

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul-, eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

### Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

